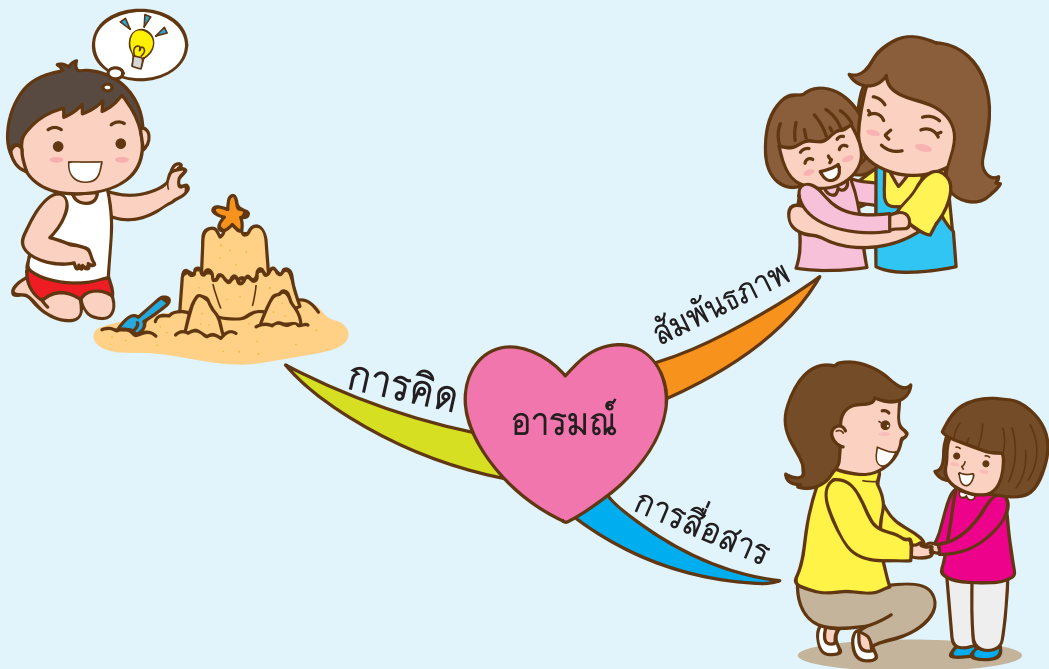


บทที่ ๒

พัฒนาการองค์รวม



พัฒนาการองค์รวม

พัฒนาการองค์รวม

★ สัมพันธภาพ

- สัมพันธภาพในทุกอารมณ์
- สัมพันธภาพ สิ่งธรรมดาที่ถูกลืม
- ทำไมสัมพันธภาพจึงมักเป็นสิ่งที่ถูกลืมในครอบครัวเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ

★ การสื่อสาร

- ลองฝึกสังเกตการสื่อสารของลูก
- รูปแบบการสื่อสารในเด็ก
- การสื่อสารที่แท้จริงเป็นอย่างไร
- ฟลอร์ไทม์ประเมินภาษาของเด็กโดยดูว่าสามารถเอามาใช้จริงได้หรือไม่
- ตัวอย่างเด็กที่มีภาษา พูดได้ แต่เมื่อถึงเวลาควรต้องพูด ต้องตอบ ไม่สามารถพูดได้

★ การคิด

- ลองฝึกสังเกตการคิดของลูก
- การคิดในมุมมองของฟลอร์ไทม์
- การคิดพื้นฐานที่เด็กควรทำได้
- การคิดขั้นสูงตามแนวทางฟลอร์ไทม์
- ฟลอร์ไทม์เน้น **กระบวนการ** คิดที่ออกมาจากสมองของเด็กเอง

★ อารมณ์

- หัวใจสำคัญที่ขาดหายไปในงานด้านการกระตุ้นเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ
- เด็กมีอารมณ์อะไรบ้างที่พบบ่อย....ฝึกสังเกตอารมณ์ที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมของเด็ก
- ความก้าวร้าว...มองปัญหาพฤติกรรมเด็กอย่างเข้าใจพัฒนาการอารมณ์
- ฝึกพลิกความคิด ... มองเห็นโอกาสในการพัฒนาลูกเมื่อลูกแสดงอารมณ์
- อารมณ์ พลังภายในที่ช่วยดึงพัฒนาการที่บกพร่องทั้งหมดให้กลับมาทำงานพร้อมๆกัน

★ รายละเอียดพัฒนาการองค์รวม

- พัฒนาการ ๖ ชั้น ในเด็กปกติ
- พัฒนาการ ๖ ชั้น ในเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ
- ถ้าพัฒนาการองค์รวมบกพร่อง เด็กจะแสดงออกอย่างไร

สัมพันธภาพ

สัมพันธภาพในทุกอารมณ์

- คุณพ่อเล่นกับน้องกับปตันทุกวัน กัปตันชอบให้คุณพ่ออุ้มเป็นเครื่องบิน กัปตันชอบและหัวเราะสนุกทุกครั้งที่ได้เล่นกับพ่อ
- เวลาคุณแม่ทำอาหาร กัปตันก็จะนั่งเล่นอยู่ที่พื้นในครัว ใกล้ๆ คุณแม่
- เมื่อกัปตันร้องไห้ โวยวาย ดิ้นกับพื้น คุณพ่อนั่งลงข้างๆ ค่อยๆ ปลอบโยนกัปตัน ใช้น้ำเสียง และการลูบสัมผัส เพื่อช่วยให้กัปตันค่อยๆ สงบลง คุณพ่อยังคงความชัดเจน ไม่ได้ตามใจกัปตันในเรื่องที่ไม่เหมาะสม
- คุณแม่ย่อตัวลงนั่งข้างๆ กัปตันเพื่อปลอบโยน เมื่อเห็นกัปตันกลัวคนแปลกหน้าที่ไว้วางใจ และส่งเสียงดัง



สัมพันธภาพ คือ ความรัก ความผูกพัน ความรู้สึกอบอุ่น

ปลอดภัย ไว้วางใจ

สัมพันธภาพ.....สิ่งธรรมดาที่ถูกลืม

คุณแม่เด็กดาวน์ อายุ ๑๑ ปีคนหนึ่งนำตาไหลเมื่อได้เห็นวิดีโอฟอร์โมใหม่ที่พ่อแม่ลงมาเล่นกับลูก หัวเราะสนุกด้วยกัน **คุณแม่เล่าว่า คุณแม่ไม่รู้เลยว่าต้องลงมาใช้เวลาเล่นกับเขา** หรือคอยสังเกตว่าลูกสนใจอะไร ชอบอะไร พูดคุยกันบ้าง คุณแม่เล่าว่าคุณแม่ใช้ชีวิตทำกิจวัตรประจำวันต่างๆกับลูกทุกวัน คุณแม่รู้สึกว่าได้พูดคุยกับลูกก็ตอนที่สั่งให้ลูกทำสิ่งต่างๆ เช่น “หยิบน้ำให้แม่ซิ” เด็กก็จะทำตามได้ “ไปช่วยล้างจานให้แม่หน่อย” เด็กก็จะทำ คุณแม่บอกว่าบางทีไม่ได้อยากกินน้ำหรือกินแต่ก็จะบอกให้ลูกทำ เพราะ **ทำให้รู้สึกว่าได้อยู่ด้วยกัน ได้พูดคุยกัน**

คุณแม่อีกท่านหนึ่งลูกอายุ ๒ ปีกว่า ลูกมีพัฒนาการล่าช้า คุณแม่เล่าพร้อมน้ำตาว่า ช่วงเวลาฝึกลูกเป็นช่วงเวลาที่แม่และลูกจะร้องไห้ด้วยกัน ลูกไม่ยอมทำ แม่ก็ต้องพยายามให้ลูกทำ จับมือลูก ฝืนลูก ให้ทำ คุณครูบอกแม่ว่า **“คุณแม่ต้องอดทน ทำกิจกรรมอะไรแล้วต้องทำให้เสร็จ ถ้าอยากให้ลูกดีขึ้น คุณแม่ต้องอดทน”**

คุณพ่ออีกท่านหนึ่งมีลูกเป็นเด็กออทิสติก เด็กตัวโตเข้าสู่วัยรุ่นแล้ว คุณพ่อมีความตั้งใจ มีความพยายาม พาลูกไปฝึกตามที่ต่างๆ ให้ลูกเข้าโรงเรียน และพาออกนอกบ้านเพื่อฝึกทักษะทางสังคมให้ลูก เมื่อถามคุณพ่อเพิ่มเติมว่าเวลาอยู่บ้านคุณพ่อใช้เวลาทำอะไรกับลูกบ้างคะ คุณพ่อผู้มีหน้าตา ซิ่งซัง จริงจัง นิ่งสั๊กพัก แล้วบอกว่า **“ผมก็ชวนเขาเล่นครับ”** แล้วคุณพ่อก็ลงมือทำให้ดูทันที **“คุณพ่ोजับขาลูกที่กำลังนอนกึ่งอยู่กับพื้น แล้วออกคำสั่งด้วยเสียงที่ดัง ชัดเจน “sit up 10 ที ทำให้คุณหมอดูเร็ว”** เด็กก็เป็นเหมือนอัตโนมัติ ทำตามที่คุณพ่อสั่งได้ทันที แม่พุงที่ติดค้ำอยู่ทำให้ sit up ได้ค่อนข้างลำบาก แต่เด็กก็ค่อยๆ พยายามและทำได้จนครบ

ภาพที่เห็นเป็นปกติในครอบครัวเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ คือ พ่อแม่พยายามสอน สั่ง กำกับ บอกให้ลูกทำสิ่งต่างๆ เพื่อฝึกฝนลูก ช่วยลูก อยากให้ลูกมีพัฒนาการที่ดีขึ้น ยิ่งครอบครัวที่มีความรักลูกมาก ตั้งใจมาก พยายามมาก ภาพเหล่านี้ก็เห็นชัดขึ้น เป็นความปรารถนาดีของพ่อแม่ ความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก พยายามฝึกลูก อยากให้ลูกดีขึ้น

ทำไมสัมพันธภาพจึงเป็นสิ่งที่ถูกลืมในครอบครัวเด็ก พัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ

เรื่องสัมพันธภาพเป็นเรื่องที่สำคัญมากๆ แต่มักพบว่าเป็น**ชิ้นส่วนสำคัญที่ขาดหายไป**ในครอบครัวเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ สัมพันธภาพในที่นี้ หมายถึง **สัมพันธภาพเชิงบวก การเล่นกัน พูดคุยกัน หยอกล้อ หัวเราะกันสบายๆ แบบพ่อแม่ลูก ชีวิตครอบครัวทั่วไป**

สาเหตุที่สัมพันธภาพมักจะขาดหายไปในครอบครัวเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ เป็นเพราะ

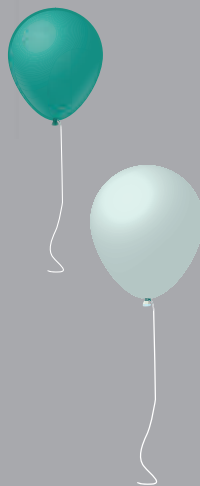
- **ความตั้งใจ และความปรารถนาดีของพ่อแม่** ที่พยายามทุ่มเทเวลา เน้นฝึกทักษะต่างๆให้ลูก อยากให้ลูกดีขึ้นไป เก่งขึ้น
- เวลาอยู่ด้วยกันมีน้อย พ่อแม่ทำงาน ลูกไปโรงเรียน ตอนเย็นกลับมาบ้านก็ใช้เวลาหมดไปกับภารกิจต่างๆ พอมีเวลาเห็นหน้าลูก อยู่กับลูก ก็จำได้ว่า**คุณครูบอกให้ฝึกอะไร พ่อแม่ก็จะทำตามที่ครูบอก**
- **พ่อแม่ไม่รู้ ไม่รู้**ว่าการที่ลูกได้หัวเราะ ได้มีความสุข ชีวิตครอบครัวมีความผ่อนคลาย มีเสียงหัวเราะบ่อยๆ เป็นหัวใจสำคัญ (ที่สุด) ที่จะช่วยให้ลูกมีพัฒนาการที่ดีขึ้น
- **การพูดคุย เล่าเรื่องต่างๆสู่กันฟังแบบชีวิตครอบครัวทั่วไปมีน้อย** เพราะเด็กมักติดขัดเรื่องภาษา ยิ่งเล่าเรื่องไม่ได้ การบอกเล่าอารมณ์ความรู้สึก เรื่องราวต่างๆในชีวิตประจำวันผ่านการพูดคุย ขาดหายไป



My note to doctors & therapists

เป็นหน้าที่สำคัญอย่างมากของแพทย์
นักบำบัด และบุคลากรสาธารณสุขทุกคนที่ต้องเน้น
ย้ำถึงการให้เวลาเชิงบวกภายในครอบครัว เหตุผล
ที่ต้องบอก ต้องเน้นย้ำกับพ่อแม่ เพราะพ่อแม่ไม่รู้
พ่อแม่ไม่รู้ว่าถ้าเราให้เวลาลงมาเล่นกับลูกเยอะๆ
ให้ลูกได้หัวเราะ ได้มีความสุข ลูกจะเก่งเร็วขึ้น
เก่งมากขึ้น การฝึกทักษะต่างๆ ลูกจะยอม
ทำตามมากขึ้น เพราะรักพ่อแม่ อยากให้พ่อแม่ดีใจ

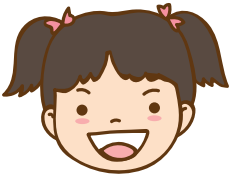
ที่สำคัญ ความรัก ความอบอุ่น การมีความสุข
ในชีวิตครอบครัว เป็นพื้นฐานสำคัญของชีวิต
ไม่ว่าลูกจะพิการ บกพร่องมากแค่ไหน สิ่งที่ลูก
ต้องการ ไม่แตกต่างจากเด็กคนอื่น ลูกต้องการที่
จะรับรู้ว่าคุณแม่รัก คุณแม่มีความสุขเมื่อมีหนูอยู่ด้วย





การสื่อสาร

ลองฝึกสังเกตการสื่อสารของลูก



สีหน้า แหวตา



พฤติกรรมที่แสดงออก

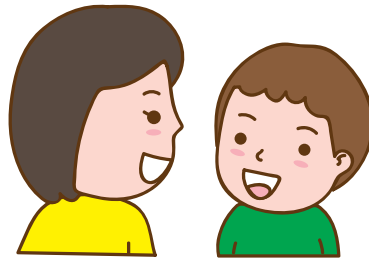
กลัว กลัว !!

เสียใจจัง ...

ฮึ่ม ! หน้าโมโห



ภาษาท่าทาง



ภาษาพูด

รูปแบบการสื่อสารในเด็ก

- สื่อสารด้วย **พฤติกรรม** (action) เช่น ร้องไห้ โวยวาย กระตืบเท้า ขว้างของ ตีคนอื่น ดึงมือ ทูปประตู
- สื่อสารด้วย **ท่าทาง** (gestures) เช่น ชี้ จู๋ปาก พยักหน้า สายหน้า กวักมือเรียก สีหน้า แหวดตา ที่แสดงออกอารมณ์
- สื่อสารด้วย **ภาษาพูด** (verbal language) เช่น การพูดเป็น คำ วลี ประโยค การเล่าเรื่อง
- สื่อสารความคิดผ่านสื่อ วัสดุ สิ่งของ เช่น **เล่นบทบาทสมมุติ**
วาดรูป

ความสำคัญของภาษากาย

เหนื่อย เหนื่อย



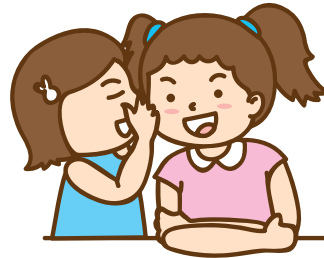
ฉันใหญ่ที่สุดในบ้านนี้



คนเราเชื่อถือกันที่ภาษากาย สีหน้า แววตา
การกระทำ มากกว่าคำพูดที่สวยงาม หรือดูดี



โมโห โกรธ



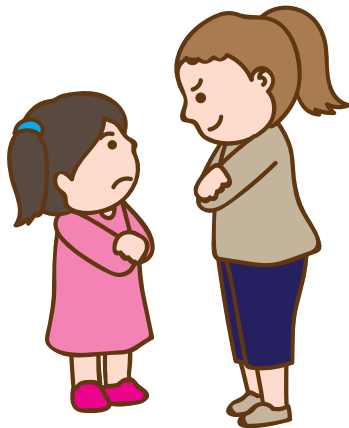
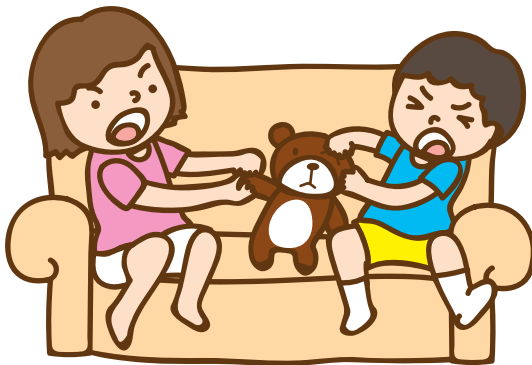
มีความลับมาบอก

การสื่อสารที่แท้จริงเป็นอย่างไร

การสื่อสารที่แท้จริง
(ภาษากาย หรือ ภาษาพูด)



ต้องเอามาใช้
แก้ปัญหาให้ตัวเองได้ !!



ฟลอร์ไทม์ประเมินภาษาของเด็กโดยดูว่าสามารถเอามาใช้จริงได้หรือไม่

การนำภาษาไปใช้ประโยชน์ได้จริงเป็นส่วนที่ฟลอร์ไทม์เน้นโดยให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาที่เกี่ยวข้องกับการบอกเล่าความคิด ความต้องการ แบ่งปันอารมณ์ ความรู้สึกของตัวเอง และใช้ภาษาเพื่อแก้ปัญหาให้ตัวเอง ได้แก่

- เด็กใช้ภาษาเพื่อ**บอกความต้องการ**ได้หรือไม่และหลากหลายเพียงใด เช่น เอานม ไปเทียว ไม่เปิด ไม่ไป
- เด็กใช้ภาษาเพื่อ**บอกอารมณ์ ความรู้สึก**ของตัวเองได้หรือไม่ เช่น หนูกลัว ผมไม่ชอบ ผมโกรธ
- เด็กสามารถใช้ภาษาเพื่อ**บอกเล่าความคิด**ของตัวเองได้หรือไม่ เช่น “หนูกลัว กลัวคุณหมอฉีดยา” “ผมชอบไดโนเสาร์ตัวนี้ เพราะ มันมีไฟกระพริบที่ตา” เด็กสนใจเครื่องบินที่เสียงดัง ชี้ให้แม่ดูและพูดว่า “บิน บิน”
- เด็กสามารถนำภาษาไปใช้**พูดโต้ตอบโต้เนื่อง** เช่น พูดตื้อ ด้วยเหตุผลและน้ำเสียงอ่อนหวานต่างๆ เพื่อให้แม่ ยอมซื้อของเล่นให้ พูดคุยโต้เถียง ต่อรองกับเพื่อนขณะทะเลาะกัน เล่นสมมติโดยใช้ภาษากับเพื่อนได้เป็นเรื่องเป็นราว



ตัวอย่างเด็กที่มีภาษา พูดได้ แต่เมื่อถึงเวลาควรต้องพูด ต้องตอบ ไม่สามารถพูดได้

- เด็ก**ออกทีสต์ติงบางคนพูดลอยๆ** มีภาษาพูดได้ยาวๆ พูดตามหนังสือนิทาน ตามการ์ตูนในทีวีได้ แต่เมื่อถามเรื่องง่ายๆ เช่น หนูจะเอาอะไรคะ หนูอยากไปเล่นก่อน หรือ จะกินข้าวก่อน เด็กไม่สามารถตอบได้
- เด็ก**ขี้กลัว กังวลมาก ตื่นเต้นง่าย** เมื่อเจอสถานการณ์ที่ทำให้กลัว กังวล รู้สึกไม่ปลอดภัย เด็กก็อาจจะนิ่งเฉย ไม่ตอบคำถาม ไม่ขยับร่างกาย หรือ บางคนก็กลั่นแกล้ง แสดงออกเป็นพฤติกรรมไม่นิ่ง ถามไม่ตอบ
- เด็กบางคนทีพ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาพูดคุยๆ ไม่ได้ชี้ชวนให้เด็กแสดงความคิดเห็นโต้ตอบ เด็กจะ**ไม่มีความคิดเป็นของตัวเอง** เด็กก็จะไม่ค่อยพูด ไม่ค่อยตอบ เพราะ **ไม่รู้จะพูดอะไร ไม่มีเนื้อหาในหัวให้พูด**

การมองการสื่อสารของเด็กในมุมมองของฟลอร์ไทน์ จึงไม่ได้มองแค่ความยาวของภาษาที่เด็กสามารถพูดได้ แต่จะประเมินทั้งในส่วนของภาษากายและการนำภาษาไปใช้ได้จริง

การส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาตามแนวทางฟลอร์ไทน์จึงไม่เห็นแต่ภาษาพูดเพียงอย่างเดียว แต่จะเน้นการส่งเสริมเด็กอย่างเป็นองค์รวม ทั้งด้าน**การคิด ด้านอารมณ์ ด้านความสามารถในการกำกับตัวเองเมื่ออารมณ์ต่างๆ** เพราะทั้งหมดนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เด็กสามารถ**นำภาษาที่มีอยู่มาใช้ได้จริง**



การคิด

ลองฝึกสังเกตการคิดของลูก !!

อยากได้ของเล่น แต่แม่ไม่ยอมซื้อให้....ลูกแก้ปัญหาด้วยวิธีการใด

ยืนนิ่งเฉยๆ เดินหนีไป ไม่เอาก็ได้

ร้องไห้ เสียใจ

ร้องงอแง โวยวาย นอนดื้อกับพื้น

โกรธ แล้วทำหน้าบูดบึ้งไปตลอดทั้งวัน

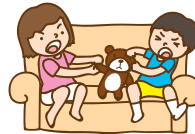
แย่งของเพื่อนที่โรงเรียน

ไปอ้อนพ่อ หรือปู่ย่า ให้ซื้อให้แทน

โต้เถียงกับแม่ จะเอาให้ได้

พูดบอกเหตุผล ชักแม่น้ำทั้งห้า เพื่อให้ซื้อให้

ทำตัวดีๆ พูดเพราะๆ ช่วยแม่ทำงาน แล้วลองออดอ้อนขออีกที



การคิดในมุมมองของฟลอร์ไทน์

ถ้าให้พูดถึงเรื่องการคิด คุณพ่อคุณแม่ถึงอะไรคะ และถ้าเราจะฝึกฝนให้ลูกคิด คุณพ่อคุณแม่เคยฝึกลูกอย่างไรบ้าง อยากให้ลองหลับตาแล้ว ลองนึกมาสัก ๓ เหตุการณ์ ที่คุณพ่อคุณแม่ได้เคยชวนลูกฝึกคิด

1.....

2.....

3.....



เวลาชวนให้พ่อแม่ก็นึกย้อนดูเรื่องการชวนลูกคิด คำตอบที่ได้มักจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น สอนให้ลูกรู้จักสี หัดจับคู่ภาพเหมือน หัดคิดเลข กว้างไปกว่านั้นหน่อย พ่อแม่อาจตอบเรื่องการคิดในเชิงศิลปะ เช่น กิจกรรมความคิดสร้างสรรค์ ให้เด็กคิดว่าจะวาดรูปอะไร ให้เด็กเอาใบไม้มาเรียง ตัดแปะ เป็นรูปต่างๆ หรือ การคิดจินตนาการผ่านการเล่น เช่น เล่นตัวต่อจิกซอร์ เล่นเลโก้ สร้างเป็นสะพาน บ้าน ตึกสูงๆ บางคนก็ตอบว่าชวนลูกคิด ขณะเล่นนิทานให้ลูกฟัง เช่น นีตัวอะไร แล้วว่ามันร้องยังไง แล้วถ้าหนูเป็นวัว หนูจะทำอะไร เป็นต้น

ในมุมมองของฟลอร์ไทน์จะเน้นให้ความสำคัญกับการคิดที่เป็นทักษะการ**แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของเด็ก** เช่น อยากได้ขนมที่อยู่บนตู้สูง จะทำอะไร อยากเล่นกับเพื่อน จะเข้าไปชวนเพื่อนยังไง หรือทำอะไรให้เพื่อนสนใจเราและยอมให้เข้ากลุ่มเล่นด้วย หรือ กำลังโกรธมาก โมโหมาก จะทำอะไรให้หายโกรธ สงบตัวเองได้

ต่อมาเมื่อเด็กมี**ทักษะการคิดที่สูงขึ้น มีภาษาพูด**ได้แล้ว ฟลอร์ไทน์จะเน้นการคิดที่ช่วยให้เด็กเชื่อมโยง **รับรู้อารมณ์ ความรู้สึก ความต้องการของตัวเอง** ในขณะที่**เดียวกันก็เรียนรู้ที่จะเข้าใจสาเหตุภายนอกด้วย** เช่น **ผมตื่นเต้น กลัวเวลาไปหาคุณหมอ เพราะ** ผมกลัวคุณหมอจะฉีดยา **หนูอยากได้ตุ๊กตาหมีตัวใหม่ แต่คุณแม่บอกว่าที่บ้านมีหลายตัวแล้ว เลยไม่ซื้อให้**

- **ผมตื่นเต้น กลัวเวลาไปหาคุณหมอ (รับรู้อารมณ์ ความรู้สึกของตัวเอง) เพราะ** ผมกลัวคุณหมอจะฉีดยา (เข้าใจเหตุผลภายนอกที่เป็นสาเหตุของความรู้สึกกลัว)
- **หนูอยากได้ตุ๊กตาหมีตัวใหม่ (รู้ว่าตัวเองต้องการอะไร บอกความต้องการของตัวเองได้) แต่คุณแม่บอกว่าที่บ้านมีหลายตัวแล้ว เลยไม่ซื้อให้ (เข้าใจเหตุผลภายนอก ที่ เป็นสาเหตุทำให้ไม่ได้ตามความต้องการของตัวเอง)**

พูดง่าย ๆ คือ ฟลอร์ไทน์จะเน้นการคิดที่เป็นการ**แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน** การคิดที่เป็นทักษะทางสังคม อารมณ์ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ ให้เด็กใช้ชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับคนอื่นได้ **พึ่งตนเองได้**

การคิดพื้นฐานที่เด็กควรทำได้

คิดแก้ปัญหา อายุช่วง ๑ ปีขึ้นไป

ปัญหาในชีวิตประจำวัน เช่น อยากจะเอาชนะมมในตู้เย็นแต่หยิบเองไม่ถึง จะทำอย่างไรดิอยากออกไปนอกห้องจะทำอย่างไร **ปัญหา** **กับคน** เช่น เพื่อนเอาดินสอไป จะเอาคืนได้อย่างไร แม่โกรธที่ไม่เก็บของเล่น จะทำอย่างไรให้แม่หายโกรธ

คิดเป็นเหตุเป็นผล อายุช่วง ๓ ปี เด็กสามารถตอบคำถาม ทำไมได้ เข้าใจเหตุผลภายนอก เช่น ทำไมต้องเปิดพัดลม เพราะผมร้อน หนูชอบไอติม เพราะมันอร่อย





การคิดขั้นสูง...สำหรับเด็กที่มีภาษา และเข้าใจเหตุผลแล้ว

คือ การคิดแบบ เข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก ความต้องการของตัวเอง + เข้าใจเหตุผล ที่มาที่ไปภายนอก

คิดหลายเหตุผล (multicausal thinking) อายุ ๕ ปีขึ้นไป เช่น หนูชอบแบ่ง เพราะ แบ่งเรียนเก่ง และ แบ่งก็ช่วยหนูทำการบ้าน

คิดซับซ้อน (triangular/indirect thinking) อายุ ๕ ปีขึ้นไป เช่น ต้นน้ำอยากเล่นกับบอย (ต้นน้ำรู้ว่าบอยชอบหุ่นยนต์) ต้นน้ำเลยเอาหุ่นยนต์ไปเล่นที่โรงเรียน เพื่อให้บอยสนใจและเข้ามาเล่นด้วย

คิดเปรียบเทียบ (comparative thinking) วัยประถม เช่น ผมชอบเล่นรถไฟ มากกว่าเล่นรถ เพราะ รถไฟมีราง เอามาต่อเป็นสะพานก็ได้ ลอดเข้าถ้าก็ได้

คิดแบบกลางๆ แยกแยะรายละเอียด ไม่ขาว ไม่ดำ (grey area thinking) วัยประถม เช่น ผมชอบปูนมาก เพราะเขาเป็นคนตลก และใจดี แต่ก็มีบางเรื่องที่ผมไม่ชอบ คือ ปูนชอบเล่นแรง ทำให้ผมต้องเจ็บตัวบ่อยๆ

คิดใคร่ครวญ ทบทวนตัวเอง (reflective thinking) ช่วงเข้าวัยรุ่น เช่น แดงแปลกใจ สอบครั้งนี้ได้คะแนนไม่ค่อยดี แดงค่อยๆ คิดทบทวน และได้คำตอบว่าน่าจะเป็นเพราะเพิ่งหายจากไม่สบาย ทำให้อ่านหนังสือได้น้อย คราวนี้ข้อสอบก็ยากด้วย



ช่วยให้เด็กเข้าใจตัวเอง + เข้าใจเหตุผลภายนอก

แนวทางการชวนลูกพูดคุย
เพื่อพัฒนาการคิดขั้นสูงให้ลูก !!

- ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร
- ถามคำถามปลายเปิด สอบถามความเห็น ชวนคิดหลากหลาย
เหตุผล
- ชวนลูกเปรียบเทียบ ความแตกต่าง มาก/น้อย ใกล้/ไกล ใหญ่/เล็ก
- สอบถามอารมณ์ ความรู้สึก และชวนคิดถึงสาเหตุ เปรียบเทียบวัน
นี้/เมื่อวานนี้
- ยอมรับการต่อรอง ได้เถียง ให้เหตุผล
- ชวนลูกคิดทบทวน ใคร่ครวญตัวเอง รู้สึกอย่างไร เพราะอะไร แล้ว
อยากให้เป็นอย่างไร

พลอร์ไทม์เน้น กระบวนการ คิดที่ออกมาจากสมองของเด็กเอง

น้องทิพย์ เด็กผู้หญิงตัวเล็กๆ อายุ ๑๕ เดือน ขณะกำลังเล่นของเล่นอยู่กับคุณแม่ น้องทิพย์เหลือบไปเห็นขวดฟองลูกโป่งที่วางอยู่บนโต๊ะ น้องทิพย์นั่งมอง คุณแม่ (อย่างเป็นอัตโนมัติ) รีบเอื้อมไปหยิบมาให้ แล้วชวนน้องทิพย์เป่าลูกฟองโป่งเล่นกัน **นี่เป็นภาพเหตุการณ์ธรรมดาๆที่เราพบได้ทุกวันในชีวิตประจำวันที่คุณแม่ดูแลลูกด้วยความรัก ความห่วงใย**

ในห้องตรวจภาพที่ได้เห็น**กระบวนการคิดในเด็กเล็กๆ** เป็นภาพที่น่าสนใจมาก น้องทิพย์หยุดนั่งมองขวดฟองลูกโป่งที่วางอยู่บนโต๊ะ ทุกคนในห้องนั่งและเฝ้ามอง กระบวนการที่กำลังค่อยๆเกิดขึ้น น้องทิพย์หันมามองคุณแม่ สีหน้าแปลกใจที่ครั้งนี้คุณแม่ไม่ได้รีบเข้ามาช่วย คุณแม่ส่งยิ้มให้ น้องทิพย์หันกลับมามองขวดฟองลูกโป่งนั่งมองอีกสักพัก แล้วค่อยๆเอื้อมมือไปหยิบขวด บังเอิญขวดอยู่ไกล น้องทิพย์หยิบไม่ถึง น้องทิพย์เขย่งขาเพิ่มขึ้น พยายามเอื้อมอีก ... ยังไม่ได้ น้องทิพย์นั่ง สีหน้าเริ่มเบะ หันมาหาแม่ ขณะกำลังจะร้องไห้ คุณแม่เข้ามาปลอบ กอดและหยิบให้ คุณแม่ชวนน้องทิพย์เป่าฟองลูกโป่งอย่างสนุกสนานด้วยกัน

พลอร์ไทม์เน้นเรื่องของกระบวนการ กระบวนการในที่นี้ หมายถึง **การที่ผู้ใหญ่ รอคอย** ผู้ใหญ่เปิดโอกาส ผู้ใหญ่เฝ้าสังเกต สิ่งที่จะเกิดขึ้นเมื่อผู้ใหญ่เน้นกระบวนการ คือ **สมองของเด็กจะได้รับโอกาสในการฝึกฝนใช้ความคิด ฝึกแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ฝึกลองผิดลองถูก**



เมื่อสมองของเด็กได้รับการฝึกฝน บ่อยๆ ทุกวันๆ
เด็กก็จะเป็นเด็กที่ที่เก่งขึ้น ฉลาดขึ้น

อารมณ์

หัวใจสำคัญที่ขาดหายไปในงานด้านการกระตุ้นเด็ก พัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ

มองย้อนกลับไป รู้สึกแปลกใจมากที่พัฒนาการด้านอารมณ์เป็นสิ่งที่ขาดหายไปอย่างสิ้นเชิงในงานด้านการกระตุ้นเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ เหตุผลที่ขาดหายไปน่าจะเป็นเพราะ อารมณ์เป็นสิ่งที่มองไม่เห็น จับต้องไม่ได้ สิ่งเรามองเห็นมักจะเป็นพฤติกรรมภายนอกที่เด็กแสดงออก เช่น

- เด็ก**โกรธ**ที่เพื่อนวิ่งมาชน หันกลับไปเตะคืน
- เด็ก**กลัว**ตุ๊กตาไดโนเสาร์ที่วางอยู่ในห้อง เด็กขว้างของเล่นใส่หม้อและขว้างของอื่นๆลงพื้น
- เด็ก**ตื่นเต้น**เมื่อไปสถานที่ใหม่ๆ โลงๆ กว้าง เด็กแสดงพฤติกรรมไม่นิ่ง วิ่งเตลิดไปมา
- เด็ก**หงุดหงิด** ไม่สบายตัว เพราะอากาศร้อน และกำลังหิว เด็กแสดงพฤติกรรม**มองแฉะ** และไม่ทำตามกิจกรรมตามที่ครูสั่ง

แนวทางการส่งเสริมพัฒนาการที่ผ่านมามักเป็นในแนวจัดการกับปัญหาพฤติกรรมที่มองเห็น เช่น จับหยุดเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม หรือ ให้อาหารเมื่อเด็กทำได้ดี โดยไม่ได้มองเบื้องหลังของพฤติกรรม ที่อาจมีสาเหตุจากอารมณ์โกรธ กลัว ตื่นเต้น หรือ หงุดหงิดไม่พอใจ

ผู้เริ่มต้นศึกษาแนวทางฟลอร์ไทม์อาจรู้สึกงง งง ไม่ค่อยเข้าใจ รู้สึกมองไม่ออก เพราะโดยมากเรามักจะติดอยู่กับมุมมองเดิมๆ คือ มองเห็นแต่พฤติกรรมที่เด็กแสดงออก โดยไม่ได้มองเบื้องหลัง หรือ สาเหตุของพฤติกรรมนั้นๆ ผู้เริ่มต้นเรียนรู้ฟลอร์ไทม์ใหม่ๆ อาจต้องใช้เวลาฝึกฝนสักพัก ลองพยายามฝึกที่จะมองเบื้องหลังของพฤติกรรมต่างๆ ฝึกสังเกต เต่าบ้างก็ได้ค่ะ เอ๊ะ เด็กน่าจะกำลังรู้สึกอะไร กลัวหรือเปล่า หรือกำลังกังวล หรือโกรธ

ฝึกถามตัวเองบ่อยๆ

“ทำไมเด็กถึงแสดงพฤติกรรมแบบนี้ เด็กกำลังรู้สึกอะไร”

เด็กมีอารมณ์อะไรบ้างที่พบบ่อย ... ฝึกสังเกตอารมณ์ที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมของเด็ก

- **ความรัก ความอบอุ่น การดูแล** ลูกเข้ามากอดแม่ รักแม่ ลูกเอาตุ๊กตาหมีมาอุ้ม อาบน้ำให้น้อง ห่มผ้าให้ตุ๊กตา
- **ความพอใจ ชอบ สนุก ตื่นเต้น** ยิ้ม หรือกระโดดโลดเต้นไปมา บางคนเวลาสนุกมากๆ อาจมีอารมณ์ล้น ไม่ค่อยนิ่ง เล่นแรง วิ่งไปมา
- **เสียใจ อิจฉา** เด็กอาจนั่งนิ่งๆ เงียบๆ เดินไปตืน้อง กัดน้อง หรืออาจเบี่ยงเบนกลับไปหมกหมุ่นอยู่กับสิ่งของเล็กๆ
- **ความอยากรู้ อยากเห็น** เด็กทดลองเล่นของเล่น ลองพลิกไปมา สนใจจดจ่อ ลองผิดลองถูก เล่นสมมุติหาสมบัติ เอาของไปซ่อนแล้วช่วยกันหา
- **ความอยากเอาชนะ อยากเป็นที่หนึ่ง ความมุ่งมั่น** จดจ่อ พยายามทำ กิจกรรมงานต่างๆจนเสร็จ ชอบการแข่งขัน ยิ่งแข่งขันยิ่งมีแรงจูงใจ อยากทำให้ได้ ทำให้สำเร็จ กำกับ ควบคุม สั่งคนอื่นเพื่อให้งานสำเร็จ
- **ความโมโห โกรธ ก้าวร้าว** พฤติกรรมทำร้ายร่างกายผู้อื่น ทำลายข้าวของ แสดงสีหน้า แหวดตา โกรธ โมโห
- **ความกลัว ความกังวล** พุดซ้ๆ ถามซ้ๆ เกาะหลังแม่ ไม่กล้าริเริ่มทำอะไรด้วยตัวเอง งอแง บางคนอาจแสดงออกแบบก้าวร้าว เพื่อปกป้องตัวเอง
- **ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น** เข้าไปยืนมอง อยากช่วยเวลาเพื่อนหกล้ม แบ่งปันสิ่งของ เล่นสมมุติช่วยเหลือสัตว์ทุกตัว
- **การบังคับ ควบคุม** ตื้อ ต่อต้าน ไม่เชื่อฟัง เลียง เล่นสมมุติออกคำสั่ง เล่นบทบาทที่กำกับควบคุม เช่น เล่นเป็นพ่อแม่ ครู สั่งเด็กๆ



ความก้าวร้าว...มองปัญหาพฤติกรรมเด็กอย่างเข้าใจพัฒนาการ อารมณ์

ถ้าเราฝึกสังเกตดีๆ เราจะเริ่มสังเกตเห็นการแสดงออกอารมณ์ของเด็กแต่ละคนที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น อารมณ์โกรธ เด็กแต่ละคนจะแสดงออกแตกต่างกันขึ้นกับระดับพัฒนาการ ความสามารถของเด็ก

เด็กเล็ก (หรือเด็กโตที่มีพัฒนาการถดถอยเมื่อมีอารมณ์) - แสดงออกด้วยพฤติกรรม/ท่าทาง

หลีกเลี่ยง - เดินหนีไปทำอย่างอื่น หลบไปร้องไห้คนเดียว กลับไปโลกส่วนตัว เข้าหาวัตถุ

สู้ - ลงไม้ลงมือกับคนอื่น ตี หยิก กัด ต่อย เตะ แย่ง ขว้างของ ทูบโต๊ะ

ภาษากาย/ท่าทาง - สีหน้า แหวดตา น้ำเสียง กระตืบเท้า ซีนิ้ว ร้องโวยวาย นอนดิ้นกับพื้น

เด็กที่มีภาษา พูดโต้ตอบได้ - แสดงออกด้วย ภาษา ความคิดจินตนาการ

เล่นสมมุติระบายอารมณ์โกรธ เช่น ชอบเล่นบทบาทแรงๆ ต่อสู้ บุก ทำร้าย ยิงกัน

ใช้ภาษาที่สื่อถึงความรู้สึกโกรธ โมโห เช่น จะเอาพ่อไปทิ้งถึงขยะเลย เอาแม่ไปโยนไวนอกบ้าน เอา ระเบิดไปปาใส่บ้านเพื่อนเลย

สื่อสารบอกความรู้สึกตรงๆ เช่น ผมโกรธ ผมไม่ชอบ

เด็กที่เข้าใจเหตุและผล กำกับตัวเองได้

**รับรู้อารมณ์โกรธ เข้าใจเหตุผลภายนอก กำกับตัวเองได้ และ คิด หาวิธีแก้
ปัญหา** เช่น ผมโกรธที่เพื่อนมาล้อเลียน ผมไม่ชอบให้ทำแบบนี้ ผมจะไปบอกคุณครู



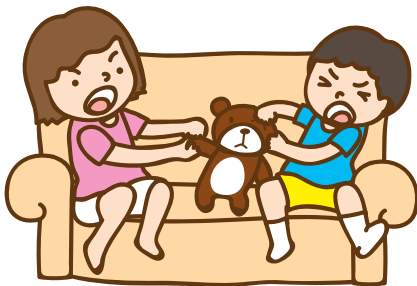
ฝึกพลิกความคิด ... มองเห็นโอกาสในการพัฒนาลูกเมื่อลูกมีอาการ

พลอร์โทมจะมองอารมณ์ เป็นโอกาสในการช่วยให้เด็กพัฒนาและเรียนรู้

ตัวอย่างเช่น เด็กคนหนึ่งชอบเล่นแรงๆ ถ้าเวลาไม่โทก็มักจะเผลอลงไม้ลงมือ ตี กัด เพื่อนในห้อง

พลอร์โทมจะใช้วิธี **กำกับเด็กเฉพาะเมื่อเด็กได้ล่วงล้ำสิทธิของผู้อื่น** ได้แก่ **ทำร้ายร่างกาย** (ทำคนอื่น หรือ ทำร้ายตัวเอง) **ทำลายข้าวของ** หรือ **ทำร้ายจิตใจ** (เช่น เด็กโตที่อาจพูดเยาะเย้ย พูดหยาบคาย)

ถ้าเด็กยังไม่ได้ล่วงล้ำสิทธิของผู้อื่น พลอร์โทมจะเน้นให้พ่อแม่**มองเห็นโอกาสในการพัฒนาลูกจากอารมณ์ที่ลูกแสดงออก** พ่อแม่ยังคงแสดงออกด้วยการปลอบโยน เห็นอกเห็นใจ ค่อยๆช่วยนำพาให้ลูกรู้จักอารมณ์ของตัวเอง รู้จักพฤติกรรมที่ลูกแสดงออกเมื่อมีอาการ ช่วยเหลือลูกเรียนรู้ที่จะทำให้อารมณ์ของตัวเองผ่อนคลาย เบาลง เมื่อลูกผ่อนคลายลงแล้ว พ่อแม่ก็ชวนลูกพูดคุย สื่อสารให้ต่อเนื่องเพื่อช่วยกันคิดแก้ปัญหา ทั้งหมดนี้อาจไม่เห็นผลในระยะสั้นหรือทันทีทันใด แต่มีเป้าหมายในระยะยาว เพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจตัวเอง กำกับตัวเองได้ เป็นแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่จะช่วยแก้ปัญหาพฤติกรรมอย่างยั่งยืน



อารมณ์ พลังภายในที่ช่วยถึงพัฒนาการที่บกพร่องทั้งหมดให้กลับมาทำงาน พร้อมๆกัน

น้องฝ้าย เด็กผู้หญิงอายุ ๓ ปี มีปัญหาพัฒนาการภาษาล่าช้า และ**การเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อไม่ค่อยคล่องแคล่ว** หกล้มง่าย ทักษะการเล่นของเล่นยังไม่สมวัย ชอบเล่นของเล่นง่ายๆ สำนวจสิ่งของ เอาของใส่กล่องเข้าออก เอาตุ๊กตามาวางเรียง หรือ เล่นรถไฟไปมา

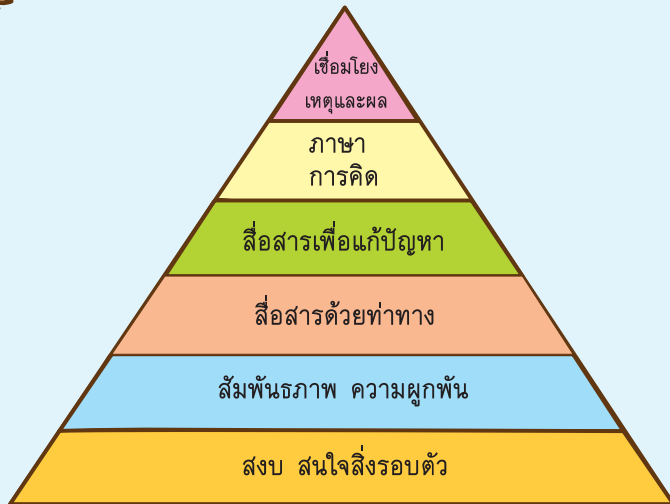
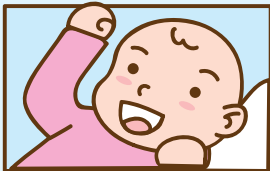
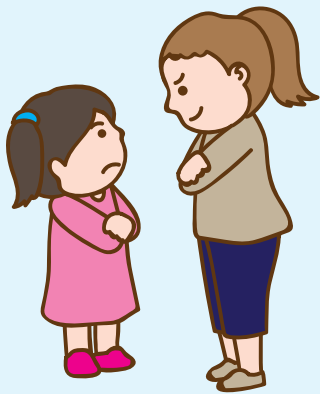
ในห้องตรวจวันนี้ภาพที่ได้เห็น คือ เสียงหัวเราะ และรอยยิ้ม สายตาที่มองคุณพ่อ คุณแม่ น้องฝ้าย วิ่งไปผลักลูกบอลลูกใหญ่ให้กลิ้งไปหาคุณพ่อ คุณพ่อรับลูกบอลแล้วกระดิ่งตัวล้ม ฝ้ายหัวเราะสนุก จดจ่อรอ เมื่อคุณพ่อนับ ๑-๒ และหยุดรอ ฝ้ายนับ ๓ ด้วยเสียงดัง พร้อมกระโดดตื้นเต็นต์ใจที่ลูกบอลกำลังวิ่งเข้ามาชน เมื่อลูกบอลเข้ามาชน ฝ้าย**หัวเราะสนุกอีก ลักพักฝ้ายเริ่มคิดพลิกเพลงการเล่น** เปลี่ยนจากการกลิ้งลูกบอลใหญ่เป็นเอาลูกบอลเล็กๆมาวางเรียงแล้วค่อยๆเตะไปหาพ่อ ฝ้าย**ส่งเสียงดัง สนุกโต้ตอบกับพ่อ** “ไปแล้ว.... เอาอีก....ไม่...ไม่โดน....เฮ้....” คุณแม่นั่งยิ้ม มองลูก และตบมือเชียร์อย่างตื่นเต้นและดีใจ

อารมณ์...พลังผลักดันสำคัญในการพัฒนาเด็ก

เด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ มีความแตกต่างที่สำคัญ คือ พื้นฐานระบบประสาทยังทำงานได้ไม่คล่องแคล่ว ไม่รวดเร็ว ไม่ว่องไว เมื่อเด็กได้เล่นในสิ่งที่เด็กสนใจ ชอบสนุก **เด็กจะมีแรงจูงใจ มีความต้องการ มีความอยากทำ สมองทุกส่วนของเด็กจะเปิดออกพร้อมๆกัน เราจะเห็นความสามารถของเด็กที่เพิ่มมากขึ้นในขณะนั้น ช่วงเวลานั้น**

เมื่อเด็กได้รับการ**ฝึกฝนแบบนี้บ่อยๆ ทุกวัน ทุกวัน** เราก็จะค่อยๆ เห็นการเปลี่ยนแปลง เด็กจะค่อยๆดีขึ้น ดีขึ้น เป็นพลังชีวิต พลังผลักดันภายใน ที่ค่อยๆออกมาจากข้างในตัวเด็กเอง

รายละเอียด
พัฒนาการองค์รวม



รายละเอียด พัฒนาการองค์รวมในเด็กปกติ

รายละเอียดพัฒนาการองค์รวมในเด็กปกติ

พัฒนาการขั้น ๑ - สมอง & สันใจดจ่อ (อายุพัฒนาการ แรกเกิด- 3 เดือน) ทารกค่อยๆปรับตัวให้เข้ากับโลกนอกรครรภ์ของมารดา และค่อยๆสนใจสิ่งเร้าภายนอก เช่น เสียง ภาพ สัมผัส โดยสามารถจดจ่ออย่างสงบได้นานพอสมควร

พัฒนาการขั้น ๒ - สัมพันธภาพ ความผูกพัน (อายุพัฒนาการ 2-5 เดือน) ทารกเริ่มเรียนรู้โลกภายนอก เริ่มสัมผัสได้ถึงความรัก ความผูกพัน ของพ่อแม่ แสดงความรู้สึกดีใจเมื่อเห็นคนคุ้นเคย (ยิ้ม ส่งเสียงอ้อแอ้ ยกแขนขา)

พัฒนาการขั้น ๓ - สื่อสารด้วยภาษาท่าทาง (อายุพัฒนาการ 4-9 เดือน) ทารกเริ่มตอบสนองต่อภาษาท่าทางของผู้ใกล้ชิด เช่น ยิ้มตอบ โหมเข้าหา อ้อแอ้ตอบ ต่อมาเรียนรู้ที่จะสื่อสารกับคน เช่น ส่งเสียงอ้อแอ้เรียกแม่ กางแขนขอให้อุ้ม รู้จักเล่นสนุกกับคน

พัฒนาการขั้น ๔ - สื่อสารได้ต่อเนื่องเพื่อแก้ปัญหา (อายุพัฒนาการ 9-18 เดือน) เด็กสื่อสารด้วยภาษาท่าทางที่ซับซ้อนมากขึ้น เพื่อบอกความต้องการและแก้ปัญหา (เช่น เดินไปจูงมือพ่อ พาไปที่ตู้เย็น ทูบประตู ซึ่ไปที่นม) เริ่มเรียนรู้ที่จะเข้าใจภาษาท่าทางของคนอื่น เช่น แม่ทำท่าโกรธ เริ่มเลียนแบบผู้ใหญ่

พัฒนาการขั้น ๕ - ภาษา การคิด หรือ สื่อสารด้วยสัญลักษณ์ (อายุพัฒนาการ 18-30 เดือน) เด็กเริ่มสื่อสารด้วยการพูด เริ่มเข้าใจมุมมองของคนอื่น สามารถเล่นสมมติได้ แสดงความคิดผ่านการเล่น และภาษาท่าทางได้มากขึ้น มีการแสดงทางความคิดออกมาเป็นการกระทำมากขึ้น

พัฒนาการขั้น ๖ - เชื่อมโยงเหตุและผล (อายุพัฒนาการ 30-48 เดือน) เด็กจะสามารถพูดเชื่อมโยงความคิด 2 เรื่องเข้าด้วยกัน เช่น “ยังไม่นอนจะดูทีวี” ตอบปัญหาอะไร ที่ไหน ทำไม่ได้ เล่าเรื่องได้ เริ่มมีเหตุผลอธิบายการกระทำ ความรู้สึก เช่น “พอกลับมาแล้ว ดีใจจัง” มีการแสดงออกทางอารมณ์ที่หลากหลายผ่านการเล่น คำพูด หรือจินตนาการ เริ่มเรียนรู้เรื่องนามธรรมได้

พัฒนาการองค์รวมในเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ

เด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ เราจะพบว่าพัฒนาการองค์รวมไม่เป็นไปตามอายุจริงเหมือนเด็กปกติ นอกจากนั้นยังมักพบว่าเด็กมีพัฒนาการกระพร่องกระเปาะง พื้นฐานไม่แน่น เช่น เด็กบางคนมีพัฒนาการถึงขั้น ๕ คือ มีภาษาพูดคุย ได้แล้ว แต่พัฒนาการขั้น ๑ ยังไม่ค่อยแน่น ทำให้เด็กไม่ค่อยจดจ่อ ส่งผลให้การสื่อสารด้วยภาษาของพัฒนาการขั้น ๕ ไม่ต่อเนื่อง เพราะ เด็กไม่สามารถ สงบตัวเอง ไม่สามารถจดจ่อในการสื่อสารได้

การเรียนรู้ที่จะสังเกตพัฒนาการองค์รวมของลูก อาจเป็นเรื่องใหม่และไม่ง่ายมากนัก คุณพ่อคุณแม่อาจต้องใช้เวลาที่จะทำความเข้าใจอยู่บ้าง หรือ อาจต้องมีนักบำบัดช่วยชี้แนะให้ในตอนเริ่มต้นเรียนรู้ ในเด็กพัฒนาการล่าช้าไม่มาก พัฒนาการองค์รวมอาจสังเกตได้ไม่ยาก แต่ในเด็กพิเศษ ยิ่งลูกเราพิเศษมากเท่าไร การพยายามทำความเข้าใจพัฒนาการองค์รวมของลูกให้ละเอียดขึ้น จะเป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้เราช่วยลูกได้มากขึ้นค่ะ

เอาเป็นว่า ถ้าเริ่มต้นใหม่ๆ ขอให้คุณพ่อคุณแม่พยายามเน้นเล่นสนุกกับลูกมากๆ ไปก่อน มีเวลาก็ลองค่อยๆ มาเรียนรู้ไปที่ละนิด ทีละหน่อยค่ะ การเรียนรู้ที่ดีที่สุดต้องร่วมกับการลงมือทำมากๆ ค่ะ แล้วจะค่อยๆ เข้าใจมากขึ้นค่ะ

พัฒนาการขั้น ๑

สงบ สนใจสิ่งรอบตัว

พัฒนาการขั้นที่ ๑ คือ **ความสามารถในการสงบตัวเอง จดจ่อ และสนใจสิ่งรอบตัว** ได้ในหลากหลายสถานการณ์ หลากหลายอารมณ์

ตัวอย่างเช่น

- แม่พาลูกนั่งรถเข็นออกไปนอกบ้าน ลูกสงบ ผ่อนคลาย สนใจ มองสิ่งรอบตัว
- ลูกเล่นสนุกกับพ่อแม่ สามารถสงบตัวเอง จดจ่อในการเล่นได้นาน
- เมื่อพาลูกไปห้างที่มีคนแสบ สีจ้ำ ลูกตื่นเต้น วิ่งเตลิดไป แม่เข้าไปลอบโยนลูก กอดใช้น้ำเสียงที่อ่อนโยน ช่วยให้ลูกสงบลง ลูกสามารถจดจ่อในการทำกิจกรรมต่อได้

พัฒนาการขั้น ๑ เป็นพื้นฐานที่สำคัญ เด็กที่มีพัฒนาการขั้น ๑ บกพร่องเด็กจะไม่สามารถจดจ่อในการสร้างสัมพันธภาพ ไม่จดจ่อในการสื่อสาร ไม่จดจ่อในการคิด พัฒนาการขั้นอื่นๆจะบกพร่องตามไปด้วย

ปัจจัยที่ทำให้พัฒนาการขั้น ๑ บกพร่อง ได้แก่ ๑) **ด้านร่างกาย** เช่น เด็กหิว เด็กง่วงนอน เด็กอาจแสดงออกโดยไมนิ่ง วุ่นวาย หรือ งอแง ๒) **ด้านอารมณ์** เช่น เด็กกลัว กังวล ตื่นเต้น เด็กอาจแสดงออกโดยเดินไปมา ถามคำถามซ้ำๆ หรือส่งเสียงดัง ๓) **ด้านความแตกต่างของเด็ก** เช่น เด็กที่มีปัญหาการสั่งการกล้ามเนื้อบกพร่อง เด็กอาจจะทำงานได้เพียงขั้นตอนเดียวสั้นๆ การทำงานหลายขั้นตอนเป็นเรื่องยาก ทำให้ไม่สามารถจดจ่อได้นาน

เด็กที่มีพัฒนาการขั้น ๑ บกพร่อง เราจะเห็นเด็กมีลักษณะไมนิ่ง ไม่จดจ่อ ทำกิจกรรมได้ไม่นาน

พ่อแม่สามารถช่วยลูกให้สงบ จดจ่อ หรือ มีสมาธิมากขึ้น โดยเริ่มจากสิ่งเล็กๆ ง่ายๆ ตัว ได้แก่ **การเข้าไปร่วมสนใจในกิจกรรมที่ลูกทำ ร่วมเล่นสนุกกับลูก** โดยมีเป้าหมายเพื่อฝึกสมองของลูกให้เคยชินกับการจดจ่อ มีสมาธิ การฝึกฝนจำเป็นต้องเริ่มจากสัมพันธภาพที่ดี ลูกมีอารมณ์ร่วมอยากทำ **ที่สำคัญงานที่ให้ลูกทำต้องไม่ยากเกินไป**



พัฒนาการขั้น ๒

สัมพันธภาพ ความผูกพัน

พัฒนาการขั้นที่ ๒ คือ **ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพ ผูกพันกับคน ในหลากหลายอารมณ์**

ตัวอย่างเช่น เวลาเด็กกลัว กังวล ตื่นเต้น เราจะเห็นเด็กพยายามช่วยให้ตัวเองสงบลง รู้สึกปลอดภัย ด้วยการวิ่งเข้าหาแม่ หลบหลังแม่หรือเข้าหาผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด หรือในอารมณ์อื่นๆ เช่น โกรธ ไม่พอใจ หงุดหงิด เราก็จะเห็นเด็ก**ยังสามารถคงสัมพันธภาพอยู่กับคนได้** เช่น เลี้ยง ทะเลาะ หรือ อาจแย่งของกัน เด็กไม่วิ่งเตลิดหนีไป หรือหลบหนีกลับไปหมกหมุ่นอยู่กับวัตถุ

พัฒนาการขั้นสอง พบกบพร่องมากในกลุ่มเด็กออทิสติกเราจึงเห็นพฤติกรรมของเด็กออทิสติกที่มักอยู่ในโลกส่วนตัว ไม่ค่อยสนใจคน หรือ อยู่กับคนได้ในบางสถานการณ์ (เช่น เฉพาะตอนอยากได้ขนม ก็จะเข้ามาหา) หรือบางอารมณ์ (เช่น เฉพาะตอนเล่นสนุก)

เด็กพัฒนาการล่าช้า ที่ไวความรู้สึก กลัวง่าย กังวล อารมณ์ฉุนเฉียว เราก็อาจพบว่าสัมพันธภาพกับคนไม่แน่นแฟ้น ไม่สามารถสร้างสัมพันธภาพกับคนได้ในทุกอารมณ์ เช่น ทุกครั้งที่รู้สึก กลัวมาก กังวลมาก โกรธมาก หรือ ตื่นเต้นมาก (อารมณ์ฉุน) เด็กอาจแสดงออกเป็นพฤติกรรม เช่น เดินหนี กระโดดไปมา ตีตัวเอง หรือ อาจแสดงออกโดย ปิดตัวเอง เช่น จ้องมองออกไปนอกหน้าต่างนิ่งๆ ไม่รับรู้สิ่งรอบตัว หรือบางคนพยายามสงบตัวเองด้วยการกลับไปอยู่กับวัตถุสิ่งของ นิ่งมองสิ่งของหม่นๆ

การช่วยเหลือเด็กที่มีพัฒนาการขั้นสองบกพร่อง จึง**เน้นสัมพันธภาพในทุกอารมณ์ปรับเปลี่ยนมุมมองจากการมองพฤติกรรมเด็ก เป็นการมองอารมณ์ที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมนั้นๆ** และช่วยปลอบโยนอารมณ์ให้เด็กรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย ปัญหาพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกจะลดน้อยลง



พัฒนาการขั้นที่ ๓

สื่อสารด้วยภาษากาย

พัฒนาการขั้นที่ ๓ คือ ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษากาย และ ความสามารถในการเข้าใจภาษากายของคนอื่น

การสื่อสารด้วยภาษากาย ได้แก่ สีหน้า แววตา น้ำเสียง ท่าทาง เช่น ยิ้ม หัวเราะ แววตาเป็นประกาย เมื่อรู้สึกสนุก ชอบ หรือ สายหน้า พยักหน้า ทำท่าให้อุ้ม

การเข้าใจภาษากายของคนอื่น เช่น เมื่อแม่วักมือเรียก เด็กเข้าใจว่าแม่ต้องการให้เดินไปหา พ่อชี้ไปที่สิ่งของ เด็กเข้าใจและมองตามมือที่ชี้ เพื่อนแสดงสีหน้าโกรธ ไม่ชอบ เด็กหยุดพฤติกรรมที่กำลังทำอยู่

พัฒนาการขั้น ๓ เป็นพัฒนาการที่สำคัญ และเป็นพัฒนาการที่ถูกลืมในงานด้านการส่งเสริมเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ เพราะ เรามักจะไปเน้นอยาก让孩子พูดได้ โดยลืมไปว่าการสื่อสาร การแสดงออกความคิด ความรู้สึก สามารถแสดงออกผ่านภาษากาย

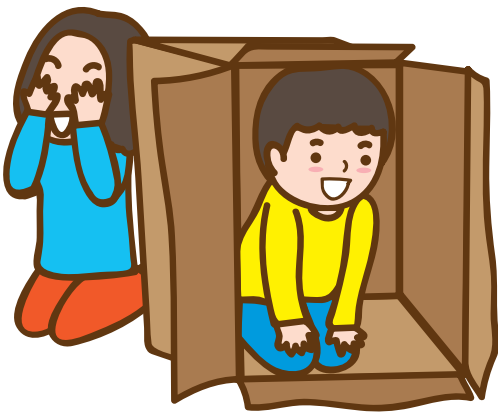
คนเรามักจะเชื่อกันที่ภาษากายมากกว่าภาษาพูด เช่น เมื่อเพื่อนถามเราว่าเป็นอย่างไรบ้าง แล้วเราตอบเพื่อนว่าสบายดี แต่สีหน้าเราหม่นหมอง และไม่มีรอยยิ้ม เพื่อนก็อาจจะถามต่อว่าเป็นอะไรหรือเปล่า เพราะ สังเกตจากภาษากายที่เราแสดงออก ความรู้สึกของคนจะเลือกเชื่อภาษากายมากกว่าเนื้อหาในคำพูด

ภาษากายมีความสำคัญมากในเด็ก โดยเฉพาะใน**การเล่นด้วยกัน การหยอกล้อกัน** ตัวอย่างเช่น เด็กอยากเข้ามาชวนเพื่อนเล่นวิ่งไล่จับ เด็กอาจวิ่งเข้ามาแตะหลังเพื่อนแบบแรงๆ แล้วส่งเสียงหัวเราะ แล้วแกล้งวิ่งหนี เมื่อเพื่อนหันกลับไป เห็นเพื่อนวิ่งหนี เห็นสีหน้าเพื่อนกำลังยิ้ม หัวเราะแล้วทำท่าหลอกล้อ เด็กก็จะวิ่งตาม กลายเป็นการเล่นสนุก วิ่งไล่แปะกัน แกล้งกันเล่นๆ แบบสนุกๆ ด้วยกัน

เด็กที่สามารถเล่นกับเพื่อนได้ จึงไม่ได้หมายถึงเพียงถึง อยู่ในกลุ่มด้วยกัน ทำกิจกรรมด้วยกันเท่านั้น การจะมีปฏิสัมพันธ์กัน ผูกพันกัน เล่นด้วยกันได้ อาศัย**ความสามารถที่สำคัญ** คือ ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษากาย และ เข้าใจภาษากายที่คนอื่นแสดงออกด้วย

เด็กที่มีพัฒนาการขั้น ๓ บกพร่อง เราจะพบว่าเด็กไม่สามารถแสดงออกทางสีหน้า แหวดตา หรือใช้ท่าทางได้หลากหลายเท่าเด็กวัยเดียวกัน เมื่อเด็กมีอาการโกรธ โมโห ตื่นเต้น เด็กไม่สามารถแสดงออก สื่อสารบอกความรู้สึกของตัวเองให้คนอื่นทราบ จนกระทั่งเมื่อโกรธมากๆ จึงแสดงออกแบบเปรี้ยวออกมาทันที เช่น ต่อยหน้าคนอื่น หรือ วิ่งหนีเตลิดไป คนที่อยู่ด้วยก็อาจ งง ในพฤติกรรมที่แสดงออก และมองว่าเด็กมีปัญหาพฤติกรรม เช่น ก้าวร้าว รุนแรง

การช่วยเหลือลูกที่มีพัฒนาการล่าช้า ให้มีพัฒนาการขั้น ๓ จึงต้องเริ่มต้นด้วยทัศนคติและความเข้าใจที่ถูกต้อง คือ **คุณพ่อคุณแม่ต้องรู้สึกและมองเห็นว่าภาษากายมีความสำคัญ ไม่นับแต่ฝึกเอาคำพูด หรือภาษาพูดแต่เพียงอย่างเดียว** พ่อแม่เน้นการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับลูกในทุกอารมณ์ ใช้เทคนิคแกล้งง เพื่อช่วยให้ลูกสื่อสารเพิ่มขึ้น และคุณพ่อคุณแม่เน้นการใช้ภาษากาย ทางสีหน้า แหวดตา น้ำเสียง ท่าทางกับลูกให้หลากหลาย เพื่อให้ลูกเรียนรู้ที่จะเข้าใจภาษากายของคนอื่น



เริ่มต้นด้วยทัศนคติและความเข้าใจที่ถูกต้อง คือ
คุณพ่อคุณแม่ต้องรู้สึกและมองเห็นว่าภาษากายมีความสำคัญ

พัฒนาการขั้นที่ ๔

สื่อสารโต้ตอบเพื่อแก้ปัญหา

พัฒนาการขั้น ๔ คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาโดยลงมือทำได้อย่างต่อเนื่อง หรือ สื่อสารด้วยท่าทาง สีหน้า แววตา น้ำเสียง คำสั้นๆ ได้ต่อเนื่องเพื่อพยายามแก้ปัญหา

ตัวอย่างเช่น เด็กอยากได้ขนมบนตู้ เด็กยื่นมือ พยายามเอื้อมมือหยิบ หยิบไม่ได้ เดินไปลากเก้าอี้ ปีนขึ้นไปบนเก้าอี้ หยิบขนม หันมาหาแม่ ยิ้ม ส่งเสียงดีใจ แล้วปีนลงมาจากเก้าอี้ **(ลงมือทำได้ ต่อเนื่องเพื่อแก้ปัญหา)**

หรือ เด็กอีกคนหนึ่งส่งเสียงดัง ร้องเรียกแม่ “อะ อะ” แล้วพยายามขึ้นไปที่ขนม แม่ไม่สนใจ เด็กเดินไปหาแม่ ดึงมือ พร้อมส่งเสียง พร้อมสีหน้า แววตา “อะ อะ” แล้วขึ้นไปที่ขนมอีก คุณแม่เดินไปหยิบขนมให้ เด็กยิ้มดีใจ **(สื่อสารด้วยท่าทางโต้ตอบเพื่อแก้ปัญหา)**

พัฒนาการขั้น ๔ เป็นพัฒนาการขั้นสำคัญ มักพบบกพร่องมากในกลุ่มเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ เพราะ เด็กอาจติดขัดเรื่องสมอง การสั่งการกล้ามเนื้อ ทำให้ไม่สามารถควบคุมร่างกายให้ทำงานได้ซับซ้อน ต่อเนื่อง นอกจากนั้น ยังเกิดจากการเลี้ยงดู ที่พ่อแม่ทำให้ลูกทุกอย่าง ทำให้สมองและร่างกายของ **เด็กขาดโอกาสในการคิด ลงมือทำ หรือสื่อสารเพื่อแก้ปัญหา**

เด็กที่มีพัฒนาการขั้น ๔ บกพร่อง เรามักจะพบว่าเด็กมีพฤติกรรมยึดติด ทำอะไรซ้ำๆ เช่น เมื่ออยากได้ขนม แต่เอาไม่ได้ เด็กกลับมาหมกหมุ่นกับสิ่งของ เดินไปมา หรือนั่งเรียงของเล่นซ้ำๆ ไปมา เด็กขาดความหลากหลายในวิธีการลงมือทำ หรือความหลากหลายในวิธีการสื่อสาร ไม่สามารถแก้ปัญหาให้ตัวเองได้ เด็กอาจแสดงออกโดยโวยวาย หรือ มีพฤติกรรมตีตัวเอง โกรธ โมโห

พ่อแม่สามารถช่วยลูกให้มีพัฒนาการขั้น ๔ ให้แน่น โดย **เปิดโอกาสให้ลูกลงมือทำเองมากๆ** พ่อแม่คอยลุ้นเชียร์ให้กำลังใจ **พ่อแม่ช่วยแบ่งงานเป็นขั้นตอนย่อยให้เด็กรู้สึกประสบความสำเร็จ** นอกจากนั้นพ่อแม่อาจใช้เทคนิคแกล้งงง ทำเป็นไม่เข้าใจ เพื่อฝึกให้ลูกจดจ่อ พยายามสื่อสารแก้ปัญหาโต้ตอบจนสำเร็จ



พัฒนาการขั้น ๕

ภาษา และ การคิด

พัฒนาการขั้น ๕ คือ ความสามารถในการใช้ภาษาและความสามารถในการแสดงความคิดของตัวเอง โดยเด็กอาจแสดงออกความคิดของตัวเองผ่านการใช้ภาษาพูดบอก หรือ ใช้สื่อสัญลักษณ์อื่นๆ เช่น การวาดรูป การเล่นสมมติ

พัฒนาการขั้น ๕ มีความสำคัญ และเป็นก้าวกระโดดที่สำคัญในพัฒนาการของเด็ก เราจะเริ่มสื่อสารกับเด็กในสิ่งที่ไม่ได้อยู่ตรงหน้าเด็กได้ (หรือ สื่อสารกับเด็กโดยใช้สัญลักษณ์ทดแทน) เช่น เราอาจคุยกับเด็กเรื่องช้าง เรื่องยานอวกาศ เรื่องไดโนเสาร์ โดยใช้ภาษาเป็นสื่อ เด็กมีภาพในหัวว่าเรากำลังหมายถึงอะไร

เด็กที่เข้าใจสัญลักษณ์ หรือ พูดง่ายๆ คือ เริ่มเข้าใจภาษา เด็กจะมีพัฒนาการก้าวกระโดดที่สำคัญ คือ จะเริ่มใช้ความคิดของตัวเองในหัวได้ และถ้าเด็กมีภาษาพูด เด็กก็จะสามารถสื่อสารความคิดของตัวเองออกมาทางภาษาพูดได้ เช่น สื่อสารบอกความต้องการ “เอาขนม” หรือสื่อสารบอกอารมณ์ เช่น “หนูกลัว หนูไม่ชอบ”

ในเด็กที่ยังไม่มีภาษาพูด ส่วนใหญ่เกิดจากความบกพร่องของสมองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษาทั้งความสามารถในการเข้าใจภาษา การประมวลเรียบเรียง และความคล่องแคล่วของสมองในการดึงภาษาออกมาใช้

เด็กๆ นั่งให้เรียบร้อยนะคะ



สิ่งที่ยากแนะนำให้คุณพ่อคุณแม่ถ้าลูกยังไม่มีภาษาพูด ขอให้คุณพ่อคุณแม่ช่วยลูก ดังนี้

๑) กลับมาทำพื้นฐานพัฒนาการขั้น ๑-๔ ให้แน่น

- ช่วยให้ลูกสงบตัวเอง สนใจสิ่งรอบตัว สนใจมีสัมพันธภาพกับคน
- เน้นการเล่นเพื่อให้ลูกมีแรงจูงใจในการสื่อสารด้วยท่าทางเพิ่มมากขึ้น
- เน้นการสื่อสารกับลูกด้วยภาษาท่าทางที่หลากหลาย และใช้คำพูดสั้นๆกับลูก เพื่อให้สมองของลูกค่อยๆเรียนรู้ภาษาทีละนิด และทำซ้ำๆบ่อยๆ
- คุณพ่อคุณแม่**ฝึกการรอคอยให้นานพอ** เพื่อเปิดโอกาสให้สมองของลูกได้คิด **“ริเริ่ม”** การสื่อสาร **(เรื่องนี้สำคัญมากๆ)**
- พยายามทำกิจกรรมต่างๆให้ซับซ้อนขึ้น **ฝึกให้ลูกพยายามลงมือทำ** แก้ปัญหาได้ต่อเนื่องจนสำเร็จ

๒) การฝึกร่างกาย (motor and sensory integration) อ่านรายละเอียดในบทที่ ๗

ทั้งสองข้อนี้มีเป้าหมายสำคัญ คือ เพื่อ**เตรียมพื้นฐานสมองของลูกให้มีความพร้อมในการรองรับ “ภาษา”** ค่ะ

หมอเชื่อว่าปาฏิหาริย์มีจริง ปาฏิหาริย์จะเกิดเมื่อเราทำในสิ่งที่ถูกต้อง ลงมือทำ และพยายาม ความอดทนที่นานพอ ความพยายามที่มากพอ จะช่วยให้ปาฏิหาริย์เกิดขึ้นได้จริง สำหรับลูกของเราหมอคิดว่า เขาอาจต้องใช้เวลาในการเตรียมพื้นฐานโครงสร้างของสมองที่นานกว่าเด็กคนอื่นๆ แต่หมอเชื่อว่าถ้าเราพยายาม เราทำ และทำด้วยวิธีการที่ถูกต้องไปเรื่อยๆ หมอเชื่อว่า**สักวันหนึ่ง ลูกของคุณพ่อคุณแม่จะต้องพูด**ได้อย่างแน่นอนค่ะ

มีคุณแม่คนหนึ่งเพิ่งเริ่มเข้ามาใช้ฟลอร์ไทม์ตอนลูกอายุ ๖ ปี ตอนมาใหม่ๆ เด็กอยู่ในโลกส่วนตัว ไม่สนใจคน ไม่ค่อยสื่อสาร คุณแม่พยายามมากๆ ผ่านไปเกือบ ๓ ปี เด็กเริ่มสื่อสารด้วยท่าทางได้หลากหลายขึ้น เล่นกับพี่น้องในครอบครัวได้ และเริ่มมีคำสั้นๆ หลายคำมากขึ้น จำได้ว่าคุณแม่ น้ำตาไหลในเวทีกุ่มพ่อแม่เด็กโตแล้วบอกพ่อแม่คนอื่นๆ คุณแม่เคยรู้สึกหมดความหวังเรื่องการพูดของลูก คิดว่าลูกคงไม่มีโอกาสพูดได้แล้ว คุณแม่เคยได้อ่านในหนังสือ ที่เขาบอกว่าถ้าเด็กอายุ ๕ ปีแล้วยังไม่มีภาษา เด็กมักจะพูดไม่ได้ คุณแม่บอกว่า วันนี้คุณแม่อยากบอกทุกคนว่า **“ลูกของคุณแม่เริ่มพูดได้แล้ว”**

พัฒนาการขั้น ๖

เชื่อมโยงเหตุและผล

พัฒนาการขั้น ๖ คือ **ความสามารถในการเชื่อมโยง ความคิด ความต้องการ อารมณ์ ของตัวเอง กับความเป็นจริงภายนอกได้** หรือพูดง่ายๆ คือ เริ่มอยู่ในสังคมได้ เริ่มรับรู้และเข้าใจความจริงของสิ่งรอบตัวมากขึ้น หรือ พูดง่ายๆ อีก ก็คือ เด็กเริ่มเชื่อมโยง และเริ่มเข้าใจเหตุและผล สามารถตอบคำถาม “ทำไม” ได้

ตัวอย่างเช่น เด็กอาจสื่อสารบอกว่า “อยากไป อยากออกไปข้างนอก” แม่ถามว่าไปทำอะไร เด็กบอกว่า “ไปเล่นกับเพื่อน” เด็กเชื่อมโยงความต้องการ ความคิด ของตัวเอง และสื่อสารบอกได้ หรือ เมื่อพ่อถามว่า “ทำไมต้องไป” เด็กบอกเหตุผลง่ายๆ ว่า เพราะ “หนูชอบเล่นกับเพื่อน” “เล่นกับเพื่อนสนุก”

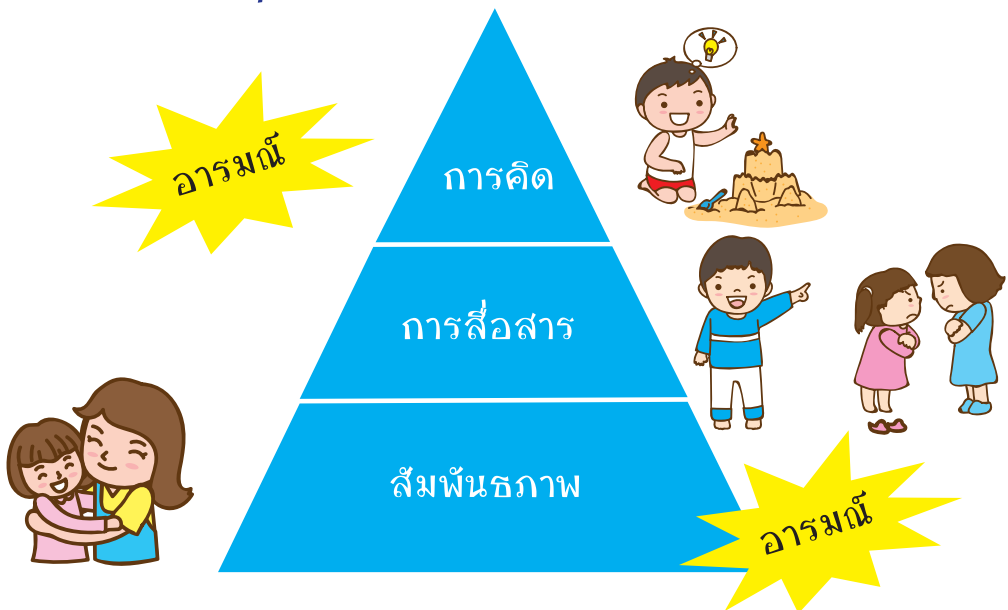
ถ้าเด็กมีพัฒนาการถึงขั้น ๕ คือ มีภาษาแล้ว การนำพาเด็กไปสู่พัฒนาการขั้น ๖ เป็นเรื่องไม่ยากมากนัก ถ้าพ่อแม่รู้เทคนิควิธีการและ**ให้เวลาพูดคุย เล่นสนุกสนานกับลูก พาลูกไปเจอประสบการณ์ใหม่ๆ บ่อยๆ** ลูกก็จะเริ่มเชื่อมโยงเหตุและผล เข้าใจสิ่งรอบตัว และสื่อสารด้วยภาษาในระดับเหตุผล ได้หลากหลายขึ้นเรื่อยๆ

เด็กที่มีพัฒนาการขั้น ๖ ไม่เต็ม เด็กอาจจะตอบคำถามแบบสะเปะสะปะ พอเจอคำถามยาก เด็กอาจเฉไฉไม่ตอบ หรือหลบเลี่ยง เดินหนีไป หรือ บางคนกลับไปพูดเรื่องในสมมุติ จินตนาการ หรือ บางคนก็ตอบแบบมั่วๆ ไป คือ **เราจะรู้สึกว่าพูดกับเด็กคนนี้แล้วไม่ค่อยรู้เรื่อง คุณก็ไม่ค่อยเข้าใจ ings สุดท้ายก็มักจะเลิกคุยกันไป** เด็กก็จะมีปัญหาเรื่องการพูดคุย การเข้าสังคมกับเพื่อน **เพื่อนไม่ยอมเล่นด้วย** ไม่อยากคุยด้วย หรืออาจกลายเป็นตัวตลกประจำห้อง โดนเพื่อนล้อเลียน

พ่อแม่จึงต้องพยายามช่วยลูก โดยดึงให้ลูกพูดคุยโต้ตอบให้ต่อเนื่อง สมเหตุสมผล ถ้าลูกตอบไม่ได้ อาจช่วยให้ตัวเล็อก เช่น “หนูอยากออกไปข้างนอก เพราะ หนูอยากออกไปกินขนม หรือ หนูอยากไปเล่นกับเพื่อนค่ะ”

สิ่งสำคัญที่สุด คือ **ให้เด็กมีอารมณ์ร่วมอยากพูดคุย อยากตอบคำถาม** เน้นสัมพันธ์ภาพที่ดี ให้เด็กมีแรงจูงใจ อยากพูด อยากตอบ ทั้งหมดนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ลูกพูดคุยโต้ตอบ และเชื่อมโยงเหตุผลได้มากขึ้น

สรุปแบบง่ายๆ!! พัฒนาการองค์รวม



พัฒนาการขั้น ๑-๒ - สัมพันธภาพ (สงบ จดจ่อกับคนได้ในทุกอารมณ์)

พัฒนาการขั้น ๓-๔ - สื่อสาร ด้วยสีหน้า แววตา สื่อสารด้วยท่าทางได้ซับซ้อนต่อเนื่อง (จนแก้ปัญหาได้ แม้จะยังพูดไม่ได้)

พัฒนาการขั้น ๕-๖ - มีภาษาพูด แสดงความคิดของตัวเองได้ มีเหตุมีผล

พัฒนาการองค์รวม เหมือน “เครื่องยนต์” ที่อยู่ข้างในรถ

ถ้ารถเสียแล้วเราซ่อมรถ โดยเลือกเพียงซ่อมแซมภายนอก ปะ ดัด ซ่อมตัวถัง ฟันสีใหม่ ให้รถดูดี เหมือนๆ รถคันอื่น เราอาจจะได้รถที่ดูเหมือนดี แต่ยังไม่สามารถใช้งานได้ หรือวิ่งแล้ว ล้ม วิ่งแล้วก็พังอีก

เปรียบเทียบเหมือนเด็กพิเศษ ถ้าเราพยายามแก้ปัญหาเด็กพิเศษ โดยพยายามปรับพฤติกรรมเด็ก จับหยุด กำกับสิ่งไม่ให้เกิดพฤติกรรมแปลกๆ สั่งให้เด็กนั่งให้เรียบร้อย ไม่กระโดดไปมา ไม่พูดซ้ำๆ ไม่ตะโกนเสียงดัง เราอาจเพียงกำลังช่วยให้เด็กดูดีเพียงภายนอก แต่เราไม่ได้กำลังช่วยให้เด็กกลับมามีชีวิต ทำงานได้ ใช้การได้

พลอร์เทมเน้น “ซ่อมเครื่องยนต์ข้างใน” เพื่อให้รถกลับมาวิ่งได้ ใช้การได้



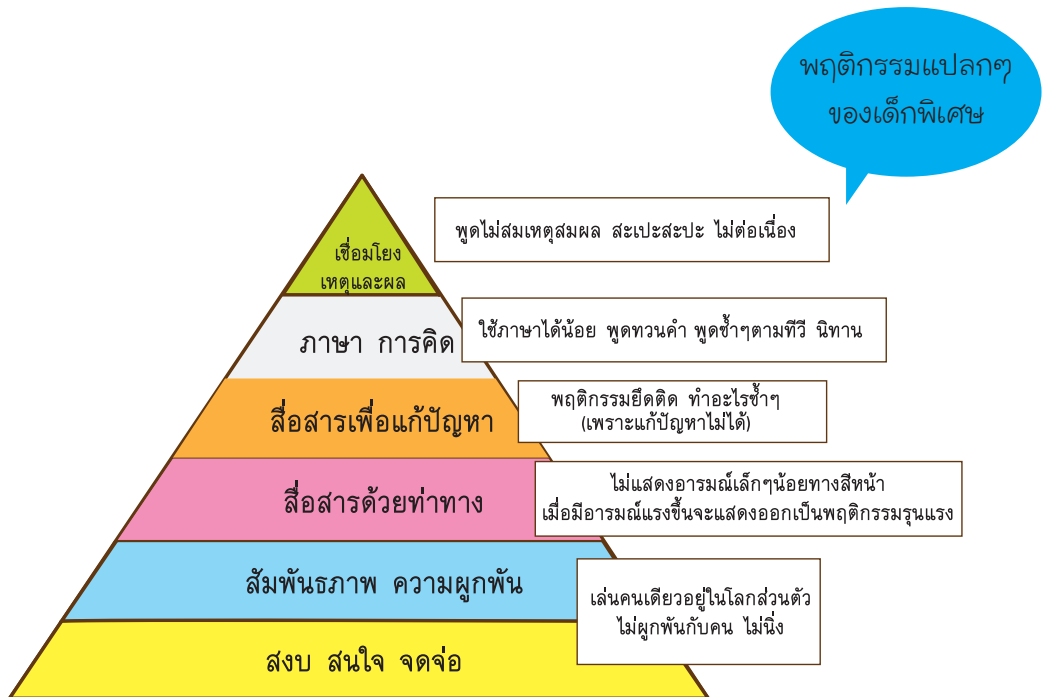
ศักดิ์สิทธิ์ สนิทวงศ์ ณ.อยุธยา

พยาบาลวิชาชีพ/นักกระตุ้นพัฒนาการ จ. สงขลา

เครื่องยนต์ = พลังขับเคลื่อนภายใน
ที่มาจากความอยาก ความต้องการ แรงจูงใจของเด็กเอง



ถ้าเด็กมีพัฒนาการองค์รวมบกพร่องจะแสดงออกอย่างไร



ความสำคัญของพัฒนาการองค์รวม ทำให้เข้าใจพฤติกรรมที่แปลกๆ ของเด็กพิเศษ และรู้วิธีส่งเสริมพัฒนาการเพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรมอย่างยั่งยืน